

La Femosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 340

GENER - FEBRER 2026

P.V.P. 3€

ARTESA SOTA LA NEU

CARNAVAL 2026

Fotografia: Àngels Florensa.

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart</i>	
Festes de Nadal i Reis	8
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: M. Rebull, J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart</i>	
Pluviometria 2025	11
<i>Ramon Serra i Ricard García</i>	
Moviments naturals de població	12
<i>Josep Ma. Esteve</i>	
Presentació del llibre: Pinzellades del Segrià	12
<i>La Redacció / Fotografies: M. À. Florensa</i>	
Carnaval 2026	13
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: M. À. Florensa</i>	
Un raconet d'Artesa	15
<i>Àngels Florensa Bertran</i>	
Activitats de La Femosa	16
<i>La Redacció</i>	
Se m'ha capgirat la vida... ..	17
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Poesia: El cant de la pluja	17
<i>Assumpció Cornadó Lladó</i>	
Moltes gràcies Montse!	18
<i>La Redacció</i>	
Carnaval a l'Escola	20
<i>Escola Els Til·lers / Equip docent Escola Els Til·lers</i>	
El "Palau" de la pagesia	22
<i>August Corominas</i>	
La fam com a arma de guerra: Una vergonya per la humanitat	23
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Entendre la geopolítica per entendre un país	24
<i>Pau Marqués Bisquert</i>	
Fauna del terme: Cotxa fumada	25
<i>Isidre Drudis Bellmunt</i>	
Els germans Oriol Falcó	26
<i>Josefina París Mor</i>	
Les granges de guatlles de Juneda	28
<i>Laia Solà Miró</i>	
La sort de sentir i estimar	30
<i>Marina Peiró Olomí</i>	
El reportatge	31
<i>La Redacció</i>	
Novel·la per fascicles. Part 13 Pels fondals del clot del dimoni	32
<i>Jordi Oró Puig</i>	
Cròniques del C. E. Artesa de Lleida	32
<i>Eudald Pijuan Mor / Fotos: C E Artesa de Lleida</i>	
Entreteniments	34
<i>Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil</i>	
Prensa històrica	38
Telèfons i horaris d'interès/Solucions als entreteniments	39
Imatges d'actualitat	40

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet
Felip Gallart Fernàndez

Col·laboradors i col·laboradores

Albert Batiste Bonet
Assumpció Cornadó Lladó
August Corominas
Isidre Drudis Bellmunt
Escola Els Til·lers
Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez
Ricard García Cardet
Miquel Àngel Navarro
Jordi Oró Puig
Pau Marqués i Bisquert
Josefina París Mor
Parròquia d'Artesa de Lleida
Marina Peiró Olomí
Eudald Pijuan Mor
Ramon Serra Batlle
Nèstor Serra Domènech
Laia Solà Miró

Fotografies

Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Josep Gallart Fernàndez
Mariona Rebull Berengué

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Gran Format, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 340
Gener - Febrer 2026
DLL 264-1981
ISSN 2938-9046
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

PORTIC

El dia 16 de febrer de 2026 el José Miguel Bonastre es va jubilar després de més de trenta anys treballant per al nostre ajuntament i per totes les persones d'Artesa. En una nota publicada a l'eAgora s'hi deien aquestes paraules que li dedicava l'ajuntament d'Artesa:

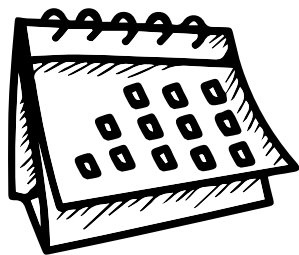
Avui és un d'aquells dies que s'han de marcar al calendari. En Jose, el nostre Jose, es jubila després de més de 30 anys al servei del nostre Ajuntament. Més de tres dècades de dedicació, compromís i estima pel poble i per la seva gent. Conegut per tothom, sempre amb un somriure i mai amb un no per a ningú. Disposat a donar un cop de mà, a escoltar i a fer que les coses passessin. La seva manera de fer, propera i generosa, deixa empremta. Gràcies, Jose, per tots aquests anys de servei, per la teva professionalitat i per la teva qualitat humana. De ben segur que et trobarem molt a faltar en el dia a dia, però ens quedem amb tot el que ens has donat i amb el record de la teva feina ben feta. Ara toca una nova etapa: gaudir del temps, de la família, dels amics i de tot allò que fins ara havia d'esperar. Et desitgem una més que merescuda i feliç jubilació.

Des d'aquesta revista, portaveu de la nostra associació, pensem que aquests mots són més que merescuts i que resumeixen l'excel·lent tasca que durant tots aquests anys ha desenvolupat el José Miguel com a agutzil. No hi ha ningú que hagi donat més voltes a Artesa. No hi ha ningú que conegui millor el poble i la seva gent. Al Jose Miguel l'hem vist a peu, amb tractor, amb cotxe, amb furgoneta, amb camió, a cavall d'una carreta, carregant i descarregant tota mena d'objectes; enfilat en un fanal, en un arbre o prop d'una teulada per desembussar una canalera. L'hem vist netejant embornals i clavegueres, recollint brossa,

buidant papereres, escombrant carrers, repartint entrepans, coca i xocolata, cassola, olla barrejada, caragols i orelletes, begudes fresques, aigua, cervesa, vi, rom cremat, cava i moscatell. L'hem vist menjant el fum de les cuites de llonganissa, botifarra, xistorra, corder i vedell. L'hem vist en el Festival d'Enceses, en les processons, en les cucanyes, en les cercaviles, en les desfilades, en els partits de futbol i altres esports, en tots els actes a l'aire lliure o dintre d'una sala o de qualsevol local. L'hem vist a la taquilla dels espectacles, recollint taules i cadires, preparant la foguera de Sant Joan, la processó dels fanalets, l'entramat de les orquestres, el cinema, les conferències, els concerts i les corals, la pintura ràpida. Hores abans i després cada esdeveniment, atent i discret, vetllant perquè tot funcionés com un rellotge suís. L'hem vist a l'església, al tanatori, als enterraments i al cementiri. L'hem vist regulant el trànsit. L'hem vist en cada carrer, en cada plaça, en cada racó del poble, en cada camí, a les escoles, al camp de futbol, als dipòsits, apagant focs, reparant fuites d'aigua, esquerdes i esvorancs, voreres, calçades i tota mena de desperfectes. I coses que ens deixem. Treballador incansable, sempre a punt i disponible, tothora era bona, ell sempre hi era, encara que, ben mirat, la seva presència gairebé no es notava, perquè el Jose ha sabut fer la seva feina amb solvència, discreció i bonhomia. I aquest és el millor llegat que ens deixa, el millor que algú pot deixar als altres. Moltes gràcies, Jose, i que en aquesta nova etapa siguis feliç. T'ho mereixes.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma. Esteve J. Gallart, M. À. Florensa —

ASSEMBLEA DE POBLE

UEl dijous 18 de desembre a les 7 de la tarda, a la sala del Teatre Municipal, es va celebrar l'assemblea anual de poble de l'equip de govern de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va presentar el balanç de les actuacions dutes a terme l'any 2025, així com el pressupost i les principals línies de treball previstes per al 2026.

Fotografia: Marta Antolín

Balanç del 2025

En primer lloc, es va fer un repàs de les obres més rellevants que s'havien dut a terme al municipi. Com la remodelació del consultori mèdic municipal, la reparació del tram del col·lector de la carretera de Lleida i nou asfaltatge, la primera fase de recuperació del refugi de la Guerra Civil del carrer de la Bassa, l'arranjament de diversos camins municipals, la substitució de la tanca del pavelló poliesportiu per una nova de nova, la renovació de la maquinària de les piscines municipals, per garantir el bon funcionament, la renovació del cablejat d'enllumenat del carrer Pla d'Urgell, la conversió del Raval de la Senyora Victòria en carrer de vianants després d'acord amb el veïnat i la neteja de tots els embornals del municipi per millorar el funcionament.

Fotografia: Marta Antolín

Fotografia: Marta Antolín

Auditoria externa

A continuació es va fer un resum sobre l'auditoria externa encarregada per l'Ajuntament, sobre els comptes municipals dels anys 2020 a 2023. Les conclusions de la qual posen de manifest diverses deficiències en la gestió econòmica, contractual i tributària, com ara la manca de control intern, contractacions sense expedients complets o pèrdues d'ingressos municipals per no haver aplicat determinats impostos o compensacions.

Davant d'aquesta situació, el consistori va manifestar el seu compromís de posar ordre en la gestió municipal, reforçar els mecanismes de control i garantir la màxima transparència.

Pressupost i actuacions per al 2026

El pressupost municipal per al 2026 és d'1.923.005€, amb l'objectiu de continuar millorant serveis i infraestructures i mantenir l'estabilitat financera.

Entre les principals actuacions que es proposen dur a terme el 2026 destaquen la impermeabilització dels dipòsits municipals, la redacció del projecte d'enllumenat LED, així com el projecte del PUOSC destinat a la futura reurbanització de carrers de la zona dels antics Germans Pujol, noves actuacions de millora de camins, la segona fase del refugi de la Guerra Civil i el tancament del poliesportiu per tal que pugui utilitzar-se durant tot l'any. També es posaran en marxa nous serveis com el menjador social per a majors de seixanta-cinc anys, millores a la ludoteca de Cal Miró, l'adquisició d'una nova furgoneta municipal i el reforç de la neteja de carrers.

BANC DE SANG

Amb les festes nadalenques les donacions de sang baixen notablement. Cada any el Banc de Sang organitza una maratón de donacions un cop acabades les festes. Aquest any fou del 8 al 17 de gener.

Tot just abans de començar aquesta maratón de donacions, tots els artesencs i artesenes van poder mostrar la seva solidaritat amb una nova jornada de donació de sang organitzada pel Banc de Sang al nostre poble. Aquest cop fou el 7 de gener a l'edifici que hauria d'haver estat el centre de dia, en horari de 6 de la tarda a 9 de la nit.

FESTA DE SANT ANTONI

El 17 de gener és sinònim de festa al nostre poble. Artesa va tornar a celebrar la festivitat de Sant Antoni, festa local al nostre municipi.

El programa d'actes religiosos i festius que es van dur a terme foren els següents:

A les 12 del migdia es va celebrar la Santa Missa i tot seguit, la tradicional benedicció de vehicles i animals a la plaça de l'església.

A la 1 del migdia es va iniciar la recollida de l'olla per emportar.

A les 2 del migdia va començar el dinar popular al Teatre Municipal, i en acabar, es va començar l'actuació, un cop més, de *Conrad Music Cover*.

REVISIONS ITV

Com cada any per aquestes èpoques, a principis d'any toca revisar l'estat de la maquinària agrícola.

El divendres 30 de gener, entre les 8 del matí i la 1 del migdia, va tenir lloc a l'aparcament del recinte de les piscines la revisió tècnica anual de vehicles i maquinària agrícola.

ESQUIADA AJALL

Com sempre per aquestes dates, l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida, l'AJALL, va organitzar una sortida a esquiar oberta a tot el poble. En aquesta ocasió, la sortida fou el diumenge 8 de febrer a l'estació de Boí Taüll, on una trentena de joves i algun que altre adult despistat, van gaudir d'un dia d'esquí en unes condicions gairebé perfectes per portar a terme l'activitat.

JUBILACIÓ DE L'AGUTZIL

El 16 de febrer es va produir un fet rellevant al nostre poble, i és que el Jose, el nostre agutzil, s'ha jubilat. Després de més de 30 anys dedicats amb cor i ànima al servei de tots nosaltres, va arribar el moment que el Jose pugui gaudir d'un merescut descans després del seu compromís i dedicació a Artesa de Lleida.

Des d'aquestes pàgines volem agrair-li tots aquests

anys de servei prestats sempre amb un somriure a la boca i predisposat a fer el millor pel poble. Enhorabona! Et trobarem a faltar!!!

PARADA INFORMATIVA

El mateix dissabte de Carnaval el partit d'extrema dreta catalana Aliança Catalana va muntar una parada informativa a la plaça Europa. La jornada va transcórrer sense incidències remarcables tot i que es van penjar algunes pancartes en protesta de la presència d'aquest grup d'ultradreta en el nostre poble.

FESTA DE SANTA ÀGUEDA

Un any més, el dimecres 5 de febrer es va celebrar de nou la festivitat de Santa Àgueda. Els actes foren els habituals de cada any. Una petita processó pels carrers d'Artesa de Lleida amb la imatge de la santa i la missa posterior.

En acabar els actes religiosos, es va repartir coca per a totes les assistents.

CONFERÈNCIA DE L'ASSOCIACIÓ DE DONES

El 14 de febrer, a la sala d'actes de l'ajuntament, amb motiu de Santa Àgueda, va tenir lloc la conferència *Autoestima per a dones que sempre han estat fortes*, a càrrec d'Esther Canelles, mestra i formadora. L'acte va ser organitzat per l'Associació de Dones d'Artesa de Lleida i va comptar amb l'assistència de diverses veïnes del poble interessades en la temàtica.

Durant la xerrada, la ponent va reflexionar sobre la importància de l'autoestima i del benestar emocional, especialment en el cas de moltes dones que, al llarg de la seva vida, han assumit nombroses responsabilitats familiars i socials. A

través d'exemples i reflexions, Esther Canelles va convidar les assistents a valorar-se, a reconèixer la seva fortalesa i a dedicar-se també espais de cura personal.

MENJADOR SOCIAL

L'Ajuntament d'Artesa de Lleida vol posar en marxa, a partir del 2 de març, un nou servei de menjador diari per a jubilats i persones majors de 65 anys, el qual es durà a terme al Centre de Serveis.

Per explicar tot el funcionament, inscripcions i modalitats d'ús, es va realitzar una sessió informativa del dijous 19 de febrer, al mateix Centre de Serveis.

ACTIVITATS DE LA LLAR DE JUBILATS

La Llar de Jubilats, com sempre activa, ha organitzat diverses activitats durant aquests darrers dos mesos. Va acomiadar l'any com cal amb un Sopar de Cap d'Any pels seus socis i sòcies, que va tenir lloc el 31 de desembre a partir de les 10 de la nit al primer pis del Casal.

El 27 de gener va organitzar una xerrada a càrrec de l'Oficina de Relacions amb la Comunitat del cos dels Mossos d'Esquadra sobre seguretat a casa i al carrer.

Pel 15 de febrer la junta va organitzar una sortida per visitar diverses poblacions de Cantàbria que finalment no es va fer per falta de quòrum.

El diumenge 22 de febrer es va celebrar l'assemblea general de sòcies i socis de la Llar de Jubilats on, a part dels punts habituals de tota assemblea, es va procedir a la renovació dels membres de la Junta.

FESTES DE NADAL I REIS

— Josep Ma Esteve — Fotos: M. Rebull, J. Ma Esteve, J. Gallart, M. À. Florensa —

Les festes nadalenques, any rere any, són temps per passar-los en família, gaudint de la companyia dels familiars i amics, tot recordant els que ens han deixat.

El programa de Festes per aquest Nadal passat es va poder celebrar complet. Els actes celebrats foren:

Dilluns 22 de desembre

A les 6 de la tarda, a Cal Miró, es va inaugurar l'exposició *Records* a càrrec de Xavier Gallart.

Dimarts 23 de desembre

A 2/4 de 6 de la tarda, a Cal Miró, va tenir lloc un taller d'argila natural per a nens i nenes de 0 a 6 anys, i un taller de corones nadalenques per a nens i nenes de 6 a 8 anys.

Dimarts 24 de desembre

A les 6 de la tarda, a Cal Miró, les nenes i nens del nostre poble fan fer cagar el tradicional Tió.

A les 6 de la tarda, a Cal Miró, es va inaugurar l'exposició *Pintem el Nadal* amb els dibuixos dels nens i nenes del municipi.

A partir de 2/4 d'1 de la nit, a la sala del Teatre Municipal, la joventut va poder gaudir de la festa *Christmas Party*, amb els Dj's Eric Mas i Tarru.

Dijous 26 de desembre

A les 7 de la tarda, la sala del Teatre Municipal, va acollir una gran animada sessió de ball a càrrec de Grup Golden Saxo.

Dissabte 27 de desembre

A les 6 de la tarda, a l'església, va tenir lloc el Concert de Nadal que va comptar amb la participació de La Coral La Primavera Artesenca i l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida (EMMA), que van oferir un repertori molt apreciat pel públic assistent.

Diumenge 28 de desembre

A les 6 de la tarda, a la sala del Teatre Municipal, es va projectar la pel·lícula *Los destellos*.

Dimecres 31 de desembre

A les 9 del vespres, a la Sala del Teatre Municipal, com en anys anteriors, es va celebrar el tradicional Sopar de Cap d'Any. Enguany, les colles participants es van haver de portar el menjar, en una vetllada marcada pel bon ambient i la convivència. A mitjanit, les campanes del campanar de l'església d'Artesa de Lleida van anunciar l'arribada del nou any, que es va celebrar amb una animada festa d'Any Nou amenitzada pel Grup 43.

Dijous, 2 de gener

A les 6 de la tarda, els més petits van rebre la visita del Gran Camarlenc, que va fer la seva entrada a Cal Miró per recollir les cartes dels nens i nenes del poble destinades als Reis d'Orient.

Diumenge 4 de gener

A les 6 de la tarda, a la sala del Teatre Municipal, sessió de cinema amb projecció de la pel·lícula *Galdiator II*.

Diumenge, 5 de gener

A les 6 de la tarda, pel carrer Sant Ramon van fer l'entrada al nostre poble els Reis Mags d'Orient, per començar una animada rua pels carrers del poble que va acabar a Casa de la Vila, on l'alcaldeessa d'Artesa, Mariona Rebull, va lliurar als Reis d'Orient les claus del poble i el rei Melcior va dedicar unes paraules als nombrosos assistents.

Paral·lelament a totes aquestes activitats, durant totes les Festes nadalenques, es va dur a terme el 8è concurs de balcons, concurs de pessebres i el tradicional Casal de Nadal.

Els guanyadors del concurs de decoració de balcons i habitatges van ser **Sílvia Alrich**, **Ma. Jesús Bellmunt** i **Georgina Oró**, mentre que el premi del concurs de pessebres va recaure en **Aran** i **Aixa Florensa Isanta**.

Per facilitar la conciliació familiar, durant els dies no festius, l'Ajuntament va organitzar, com cada any, el Casal de Nadal amb la col·laboració d'Artesa Gym. A més, a les tardes també es va oferir servei de ludoteca a Cal Miró, ampliant així les opcions de lleure per als més petits.

Amb aquest ampli ventall d'activitats, Artesa de Lleida va tornar a viure unes festes nadalenques plenes de participació, convivència i esperit festiu.

CINEMA GENER - FEBRER

Dia	Pel·lícula
4 de gener	Gladiator II
11 de gener	El ministre de la propaganda
18 de gener	Mar i cel. La pel·lícula
25 de gener	Jurado nº 2
1 de febrer	Las chicas de la estación
8 de febrer	Bridget Jones. Loca por él
15 de febrer	Cónclave
22 de febrer	El profesor de esgrima

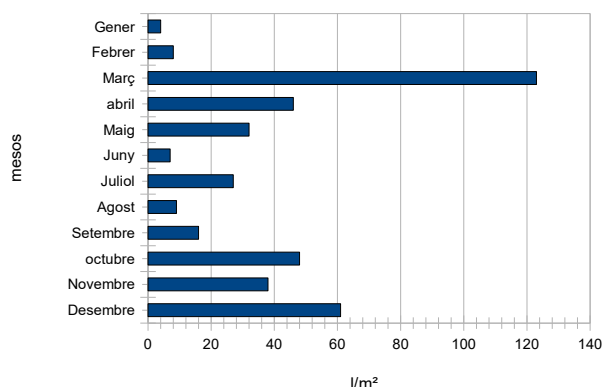

PLUVIOMETRIA 2025

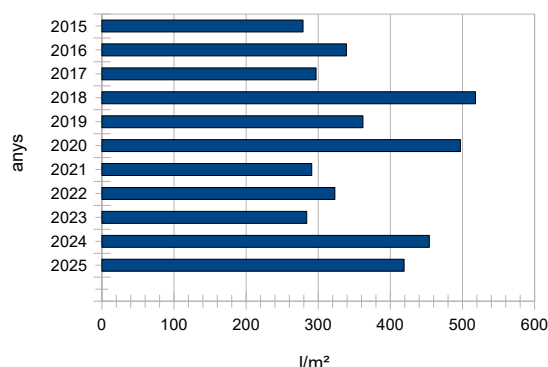
Ramon Serra i Ricard García

Dia	Pluja diària	Acumulat	Dia	Pluja diària	Acumulat
06/01/2025	2	2	20/06/2025	4	217
22/01/2025	1	3	23/06/2025	3	220
27/01/2025	1	4	13/07/2025	15	235
08/02/2025	3	7	19/07/2025	2	237
13/02/2025	3	10	24/07/2025	10	247
23/02/2025	2	12	19/08/2025	1	248
03/03/2025	8	20	27/08/2025	8	256
08/03/2025	2	22	02/09/2025	1	257
09/03/2025	35	57	21/09/2025	1	258
10/03/2025	9	66	22/09/2025	2	260
11/03/2025	4	70	29/09/2025	12	272
15/03/2025	20	90	14/10/2025	20	292
17/03/2025	5	95	15/10/2025	5	297
20/03/2025	6	101	20/10/2025	2	299
22/03/2025	12	113	25/10/2025	5	304
24/03/2025	22	135	26/10/2025	5	309
03/04/2025	11	146	29/10/2025	3	312
10/04/2025	2	148	30/10/2025	8	320
13/04/2025	10	158	06/11/2025	15	335
14/04/2025	5	163	08/11/2025	13	348
16/04/2025	14	177	15/11/2025	7	355
20/04/2025	4	181	16/11/2025	3	358
03/05/2025	4	185	15/12/2025	32	390
04/05/2025	3	188	16/12/2025	6	396
05/05/2025	12	200	18/12/2025	2	398
10/05/2025	2	202	22/12/2025	1	399
19/05/2025	2	204	26/12/2025	10	409
20/05/2025	9	213	28/12/2025	10	419

GRÀFICA MENSUAL

GRÀFICA ANUAL

MOVIMENTS NATURALS DE POBLACIÓ

Josep Ma. Esteve

Segons consta en els registre de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, la població del nostre poble un any més continua superant els 1500 habitants, tot i continuar estabilitzada per sobre dels 1500 habitants, aquest 2025 s'ha produït una baixada en el nombre d'habitants del poble. En aquests moments, hi ha censats al nostre poble 1545 persones, dels quals 830 són homes i 715 dones. Això vol dir que la població d'Artesa de Lleida ha disminuït en 32 persones respecte a l'any 2024.

Amb tot, aquest any han nascut al nostre hi ha hagut deu naixements, moltes més que en els darrers anys, com va ser l'any passat, on només hi va haver tres naixements en tot l'any.

Per contra, les defuncions són similars a les dels altres anys.

A continuació teniu un resum de les dades que consten a l'Institut d'Estadística de Catalunya i a l'Ajuntament d'Artesa de Lleida:

POBLACIÓ TOTAL	HABITANTS
Homes	830
Dones	715
TOTAL	1545

NAIXEMENTS	
Nens	3
Nenes	7
TOTAL	10

DEFUNCIONS	
Homes	8
Dones	8
TOTAL	16

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "PINZELADES DEL SEGRIÀ"

La Redacció

Fotos: À. Florensa

El 7 de febrer de 2026 al Teatre Municipal d'Artesa de Lleida es va presentar el llibre "Pinzellades del Segrià". L'acte va comptar amb la presència dels seus autors, Ramon Farré i Quintí Casals i va estar moderat per l'escriptor artesenc Felip Gallart. La Sílvia Roca va presentar l'acte en nom de l'Ajuntament d'Artesa.

Ramon Farré ja fa una colla d'anys que viu a Artesa i ha estat sempre una persona que ha col·laborat amb entusiasme i generositat en tota mena d'iniciatives culturals, artístiques i esportives del nostre poble. Durant quatre anys es va dedicar a recórrer i a pintar tots els pobles de la nostra comarca. Va pensar que aquelles pintures podien esdevenir una mena de viatge artístic i literari que reflectissin l'essència de la comarca i va saber engrescar l'historiador Quintí Casals perquè en fes els textos.

El llibre és un recorregut per tots els pobles del Segrià a través de les aquarel·les del pintor Ramon Farré, executades amb molta traça, i dels textos de l'historiador Quintí Casals, que recullen les dades més rellevants de cada poble. Els seus autors ens ofereixen una visió calidoscòpica de la comarca i de tots els seus municipis en una sincronia perfecta entre imatge i text. Els traços d'aigua i color es fusionen amb breus pinzellades d'història, de geografia, de patrimoni i de cultura i ens inviten a fer amb ells un passeig amè i agradable que destaca els punts més rellevants i de major interès turístic de cada localitat de la comarca del Segrià.

Els assistents a l'acte van poder gaudir de l'exposició de les pintures del llibre i de la signatura dels seus autors.

CARNAVAL 2026

Josep Ma. Esteve

Fotos: À. Florensa

Aquest 2026, la festa del Carnestoltes no es va fer esperar tant com l'any passat. El dissabte 21 de febrer vam poder celebrar, amb tota la força i animació que requereix, aquesta festa tant arrelada al nostre poble. Amb l'ambient festiu i la participació que caracteritzen aquesta jornada, veïns i veïnes van gaudir d'una tarda-nit plena d'animació i disfresses.

Els actes es van desenvolupar seguint el format habitual de les darreres edicions:

- A les 6 de la tarda tots i totes les participants es van concentrar a la plaça les Albízie, on es va repartir coca amb xocolata a tota la concurrència per començar la festa amb energia.

- A continuació es va iniciar una animada rua de pels carrers del poble, que va comptar amb una notable participació i que va estar encapçalada per la carrossa de la Reina Carnestoltes.

- Després de recórrer de recórrer diversos carrers centrals la comitiva va arribar a la sala del Teatre Municipal, on la Reina del Carnestoltes va pronunciar el tradicional pregó, carregat d'ironia i bon humor.

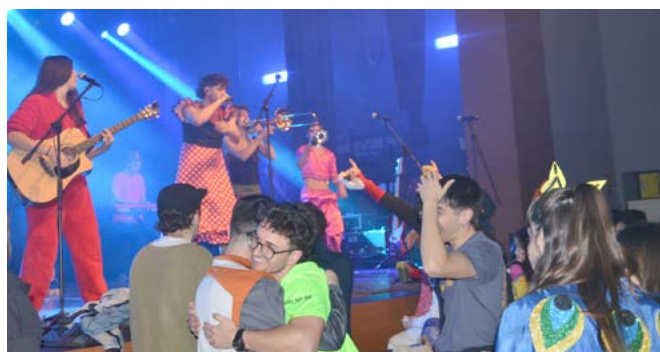

Posteriorment es van lliurar els premis a les millors disfresses, reconeixent la creativitat i l'originalitat dels participants. Per recuperar forces es van repartir entrepans a totes les persones assistents que anaven disfressats.

La festa va continuar amb música i ball. El grup Crit va ser l'encarregat d'amenitzar la primera part de la nit i, posteriorment, els DJ Eric Mass i Royg van posar el punt final a la celebració amb una sessió que va mantenir l'ambient festiu fins ben entrada la nit.

UN RACONET D'ARTESA

Àngels Florensa Bertran

Banc de pedra del carrer dels Gallart

ACTIVITATS DE LA FEMOSA

La Redacció

Xerrada del Jaume Suau

A 2/4 de 8 del vespre del divendres 20 de febrer de 2026, a la Sala del damunt de la Llar de Jubilats en Jaume Suau ens va oferir la conferència titulada *"Els orígens de l'atletisme a les terres de Ponent: els cossos de cordera (1431-1960)"*.

Jaume Suau, que compta amb un llarg currículum professional com a docent, estudiós, escriptor i atleta, va fer un recorregut des dels inicis documentats de les antigues curses a peu del segle XV, anomenades cossos de cordera, fins a la seva decadència, als primers seixanta del segle XX.

El cós o cossos de la cordera era un espectacle indispensable en totes les festes majors, fires i mercats i atreia corredors de totes les comarques. Aquelles curses rústiques eren d'origen màgic i religiós i s'anomenaven de cordera perquè el guanyador era obsequiat amb una cordera. Segons Jaume Suau, aquestes curses van arribar a ser tan populars que ha pogut recollir documentació de la seva pràctica a la majoria de poblacions de les nostres comarques, inclòs el nostre poble.

El pas del temps i l'evolució de la societat van donar pas a la introducció i substitució d'aquestes curses pels esports moderns com el futbol o el ciclisme i la seva assimilació a l'atletisme reglat.

A la conferència vam poder gaudir de la presència del mític atleta Luís García Serna, popularment conegut com a *Paganini*. Amb 95 anys, el llegendari

Paganini ens va demostrar que encara està en forma i ens va amenitzar amb anècdotes molt interessants de la seva llarga i exitosa trajectòria esportiva que l'acrediten com un dels atletes i entrenadors més importants de l'atletisme lleidatà.

Jaume Suau i Luís García Serna, Paganini

Finalitzen les obres del nou portal al local social

Les obres de substitució de la porta del nostre local social per un portal de pedra antic es van completar a finals de desembre de 2025.

Tal com ja avançàvem a *La Femosa* de novembre-desembre de 2025, els treballs es van iniciar el 27 de novembre i han consistit en la col·locació, a la façana sud de l'edifici i en substitució de la porta existent, del portal de pedra de cal Vilanova (antigament cal Casaca de la Travessia del Fossar Vell). Aquest element arquitectònic es va poder recuperar quan es va enderrocar l'edifici original i ara ha estat incorporat al nostre local.

La intervenció s'ha fet amb la voluntat de recuperar, en la mesura del possible, l'aspecte que tenia la façana sud de l'edifici fins als anys seixanta del segle XX, posant en valor un element patrimonial del poble.

Tot i que els treballs de paleta ja van quedar enllestits, encara resta pendent la col·locació de la nova porta, que està elaborant el fuster Ramon Oró. Quan s'instal·li, el conjunt del nou portal quedarà completat.

SE M'HA CAPGIRAT LA VIDA...

Parròquia d'Artesa de Lleida

De vegades, la vida ens fa un tomb. Vivíem tranquils i, de sobte, hi ha un esdeveniment que ens ho capgira tot: una malaltia greu, la pèrdua del lloc de treball, la destrucció del nostre matrimoni, la mort d'una persona estimada... Per què ens passa això? Qui ho decideix? La presència del mal i del sofriment en la nostra vida és un misteri que se'ns escapa. Però Déu sempre sap treure bé dels mals.

Sovint, allò que ens succeeix no està a les nostres mans per a evitar-ho. Llavors, sense deixar de lluitar per sortir de la situació, hem de saber acceptar-ho ben convençuts que, finalment, serà positiu per a nosaltres. Déu ens parla a través dels fets. Què ens vol dir el Senyor'?

Potser que canviem d'estil de vida. Som en aquesta terra només per créixer i estimar, però sovint ens conformem amb una trista mediocritat. Tenim moltes potencialitats adormides que necessiten un catalitzador que les activi i les faci créixer. Aquest catalitzador pot ser una crida directa de Déu sentida en la pregària. És el cas de Moisès, que vivia feliç, casat i amb els fills, i el Senyor li demana que torni a Egipte per alliberar el seu poble.

Però la crida pot venir també a través d'allò que ens succeeix. La vida passa de pressa i només es

viu una vegada i tots tenim el perill de malversar-la. Les dificultats ens ajuden a «separar el gra de la palla» i ens obren nous horitzons. Moltes persones han descobert la seva autèntica vocació després d'haver-se trobat en situacions difícils. Però, sobretot ens acosten a Déu, l'única Font de joia. I també als germans, perquè ens fan descobrir que tots ens necessitem.

Quan arriben les dificultats, de moment potser ens enfonsem. Necessitem un temps per a recuperar la pau. Però, si fem silenci interior, sentim aquella veu que asserena els cors: «No tinguis por» (Lc 1,30). Déu no ens descobrirà cap a on ens porta, però ens farà sentir que, si permet que la nostra vida sigui sacsejada, no és per fer-nos mal, sinó perquè ens estima i vol que creixem. I que mai no ens deixarà sols enmig de la foscor. Confiem-hi!

EL CANT DE LA PLUJA

Assumpció Cornadó Lladó

*Neix en el mar,
remunta amb l'aire
i quan veu un camp assedegat,
davalla i embolcalla la terra,
en milions de petites carícies.
Carícies convertides
en la més bella cançó, suau, relaxant...
convidant-nos a tots a gaudir-la
sense presses ni neguits
i a fruit de la seva calma.*

*Un cant sense nostàlgia ni dolor,
una cançó amb gust d'amor
que molt en dins em fa sentir
que allà dalt hi ha algú
que pensa en mi.
Un cant
que tots podem escoltar,
però que no tothom
podrà entendre.*

MOLTES GRÀCIES MONTSE!

La Redacció

La Montse Nicuesa ha estat el nostre vincle d'unió principal amb l'escola d'Artesa, on ha exercit de mestra durant vint-i-un anys. Els escrits dels alumnes de l'escola ens han mostrat una escola viva i dinàmica, amb infinitat d'activitats que han anat apareixen a les pàgines de la nostra revista.

El 12 de gener de 2026 la Montse Nicuesa es jubilava. Nosaltres li volem agrair la seva dedicació a l'escola del nostre poble i l'atenció que sempre ha tingut amb la nostra revista.

Per tal de mostrar-li el nostre agraïment, i amb el seu permís, reproduïm aquí la seva carta de comiat i uns divertits garrotins que va dedicar als seus companys i companyes de feina. ¡Moltes gràcies, Montse, que la bona música sempre t'acompanyi i que tinguis molta sort!

Estimats companys/es, famílies, entitats i, sobretot, estimats alumnes,

Arriba el moment de dir adéu, o més aviat, fins sempre. Després de trenta-quatre anys fent de mestra i vint-i-un dins d'aquestes parets plenes de vida, ritme i melodies, arriba la meva jubilació.

Aquesta escola no ha estat només el meu lloc de treball; però sí ha estat la meva segona llar, el meu escenari més emotiu on he tingut l'immens privilegi de ser la vostra mestra de música. Aquí, entre vosaltres, he viscut la meva passió: ensenyar-vos a sentir la música, a crear-la, a estimar-la i compartir-la amb tot el poble.

He vist com les notes en un pentagrama es transformaven en confiança per als més tímids, en treball en equip per als més dispersos, i en alegria pura per a tots. He comprovat que la música no és una assignatura més: és un llenguatge universal que educa l'oïda, però també el cor.

Us deixo la meva gratitud més sincera:

Als meus companys i companyes, per tots els moments compartits, el suport i les rialles a la sala de professors.

A les famílies, per confiar-me els vostres fills i filles, i per acompanyar sempre.

A vosaltres, els meus alumnes (d'ara i d'abans). Sou els autors veritables d'aquesta gran simfonia. He après més de vosaltres del que mai us podreu imaginar.

A l'equip directiu: Carles, Òlga, Òscar i Susanna, sense vosaltres no seria el que soc, feu fàcil tot el que ens proposem!

Agraeixo a la meua família que sempre m'ha aguantat les meves dèries, els mals i els bons moments de la meua vida laboral, i m'ha fet costat i m'ha acompanyat en activitats culturals que hem realitzat a l'escola i al poble.

La música la seguireu sentint pels passadissos, a l'aula, als concerts. I jo, des d'aquesta nova etapa, portaré amb mi cada cançó, cada veu, cada rialla que he recollit aquí.

L'escola sense la meua presència seguirà sonant, perquè la música que heu après a estimar ja viu dins de vosaltres. Continueu fent-la sonar amb força, amb il·lusió i, sempre, amb bon ritme.

Us abraço fort, amb tots els agraïments i amb una dolça melodia al cor.

Fins sempre,

Artesa de Lleida, 12 de gener de 2026

I aquí us deixo els garrotins dedicats a tots vosaltres!

*Avui us canto el meu
adéu amb la veu
emocionada. I us deixo
el darrer acord amb una
glosa acabada.*

Musiquera i el que toqui
amb ukeleles i els cants.
Flabiols i tamborinos,
els meus estris més galants.

A vosaltres, els alumnes
els d'ara i els d'abans
He après molt de vosaltres
sou els vostres capitans.

I a totes les famílies
Sempre m'heu acompanyat.
Gràcies per confiar-me els fills.
Gràcies per fer-me costat.

Vull reconèixer a tots
els mestres que hem coincidit,
per agrair-vos la feina
que hem fet i compartit.

Tot això no és possible
sense un bon engranatge.
Consistori i Associacions
en feu un gran aliatge.

A les mestres de la Llar:
compartim espais i nens,
acompanyant els alumnes
sempre ens hem entès molt bé.

A la nostra brillant cuinera
i a la gent del menjador:
feu que rutllin els migdies
i tot funcioni millor.

A la Rosa, vetlladora
que la música ens uneix.
disposada al que convingui
perquè / amb tu, tot flueix.

Per a mi, un nou camí,
i sé que us enyoraré.
Feu que la música soni
Que al cor sempre us portaré.

A l'Araceli i l'Anna
són les mestres d'infantil.
Gràcies per la seva vostra tasca
sou més bones que el pernil.
Mariona, Alexis, Míriam
companyes d'inicial.
He après que l'escolta
a l'aula, és principal.

I com no, la meva xofer,
la Susanna, la més crack.
De rialla gran i dolça
que et salva a cada sotrac.
Teacher Olga, sempre atenta,
amb esforç i dedicació,
amistat veritable sento,
ets especial. La millor!

Vull tenir unes paraules
pel Carles, el director.
No només ets un company,
ets un amic de debò.

Tens idees enginyoses.
El que ell pensa, et convenç.
Poder de convocatòria
com ell, no n'hi ha cap més.

Per a mi, un nou camí,
i sé que us enyoraré.
Feu que la música soni
Que al cor sempre us portaré.

CARNAVAL A L'ESCOLA

Escola Els Til·lers — Equip docent Escola Els Til·lers

La setmana del 16 al 20 de febrer, a l'escola Els Til·lers hem celebrat el Carnaval!

El Rei Carnestoltes ens ha donat unes consignes que hem respectat i realitzat: dimarts vam haver de portar alguna cosa al cap o un pentinat divertit, dimecres havíem de venir amb el coll guarnit i dijous havíem de portar posades les espardenyes d'estar per casa! L'últim dia de la setmana tocava portar posades totes les coses de les consignes. Què divertit ha estat!!!

A més a més, durant la setmana vam dur a terme diferents activitats:

- **Dimarts 17: els nens i nenes d'infantil van fer la festa del confeti! Quanta diversió!!!**

- **Dimecres 18: els més petits/es van fer un taller de disfresses i maquillatge i els i les alumnes de primària van gaudir d'un taller de maquillatge. Després vam sortir al pati a fer una mica de ballaruga!**

- **Divendres 20: tota l'escola vam sortir a acompanyar als infants de la Llar Rialles en la seva rua de Carnestoltes amb les màscares que vam fer als tallers artístics.**

Ha estat una setmana plena de divertiment!

EL 'PALAU' DE LA PAGESIA

Néstor Serra Domènech

Coordinador territorial d'Unió de Pagesos a la Plana de Lleida

Dimarts 25 de novembre a Lleida. Anava cap a la inauguració de la nova fira d'agricultura i ramaderia, a l'expectativa sobre les novetats que hi pogués trobar. Des de lluny es veien les banderoles dels diferents expositors que es movien amb el vent. Això em va recordar alguna cosa.

Quan vaig arribar, em vaig acostar al taulell per acreditar-me, ja que no ho vaig poder fer en línia perquè l'enllaç no funcionava. Hi vaig veure dues oliveres i un robot. A mà dreta, una gran pantalla amb salutacions dels diferents expositors. (Una coseta... sabeu que em van fer gravar la meua part d'aquest vídeo en castellà? Sí, Sr. Postu, en castellà, perquè diuen que és l'idioma oficial. La meua sorpresa va ser doble quan vaig veure que estava subtitulat en anglès).

Vaig observar tots els estands renovats, els passadissos emmoquetats i la gent que somreia perquè tenia bones expectatives. Suposo que, com jo, tothom se sentia com un nen petit amb les sabates noves.

Aprofitant que estava fascinat per la primera impressió de la nova fira *Agrobiotech Innovation Forum*, vaig decidir fer un tomb. I sí, vaig constatar que hi eren totes: les marques de tractors, empreses d'innovació tecnològica, grans integradores del sector ramader, agrupacions fructícoles, empreses de bio compost... i molt més. Tot allò que la pagesia o les empreses relacionades amb la pagesia i la ramaderia necessiten per al seu dia a dia.

Es pot dir que, igual que quan obres la porta d'una estança d'un palau i hi trobes alguna sorpresa, al final del passadís vaig veure un camp d'oliveres petites que em recordava un fossar. Vaig pensar que potser era un homenatge a la pagesia que havia abandonat la nostra activitat... però no. Aquelles oliveres estaven allí per fer proves amb màquines intel·ligents autònomes per aplicar tractaments als nostres camps. Sí, hi havia moltes coses futuristes. Fins i tot hi havia un gos autòmat que va ser la gran alegria de la fira, com si fos un bufó.

Recordeu que al principi us he dit que les banderoles em van recordar alguna cosa? Doncs, després de passejar-hi, vaig tenir la sensació que estava en un palau, el palau de la pagesia. Com tot palau nou, ha de ser inaugurat. Però, malauradament, no va ser

Fotografia de l'Ajuntament de Lleida

presidit per la màxima autoritat del país ni pel seu conseller del ram. No podem omplir-nos la boca parlant de canvis i apostant per una nova fira i, després, no estar presents quan es bateja.

Ara bé, vull agrair la presència de Jaume Puy, ara ex rector de la Universitat de Lleida, que va inaugurar la fira, perquè sempre ha apostat pel sector agroalimentari, impulsant-lo i renovant-lo amb noves carreres.

Van ser tres dies molt productius, amb jornades i lliçons magistrals. Vull destacar les paraules de l'ex ministre Pimentel. Si tots els polítics tinguessin la visió positiva que té ell sobre l'agricultura, deixant de banda el seu posicionament polític, el nostre treball seria més profitós i agradable.

Per últim, us explicaré la meua sorpresa quan un home es va apropar a l'estand d'Unió de Pagesos i em va dir: "Coneixes aquesta bandera?" Jo vaig respondre que no. Era la bandera d'Estònia, i aquell home era el cònsol d'aquell país. Venia en representació d'una empresa estoniana i, entre els estands que havia de visitar, hi havia el nostre.

Per tot això, i havent viscut la cloenda, crec que hi ha coses a millorar, però hem sembrat una llavor que entre tots hem de cuidar perquè aquest palau pugui lluir per molts anys, perquè és vital per a la pagesia de la nostra terra.

LA FAM COM A ARMA DE GUERRA: UNA VERGONYA PER A LA HUMANITAT

August Corominas

Metge i fisiòleg

En qualsevol conflicte bèl·lic, hi ha dos fronts: el de batalla, amb bombes, drons i metralla; i el de la rereguarda, que actua de forma silenciosa i devastadora. En aquest segon escenari, la fam, la set, la foscor i la desmoralització són utilitzades com a armes per destruir la resistència d'un poble.

A Gaza, aquesta estratègia és dramàticament evident. L'exèrcit israelià no només ha atacat infraestructures civils com hospitals, escoles o habitatges, sinó que ha impedit deliberadament l'entrada d'aliments, aigua i energia. Uns cent mil nens palestins es troben avui en risc greu de desnutrició. És un genocidi per inanició. Morir de gana o morir d'un impacte: aquest és el dilema infernal que pateix la població atrapada.

La fam és una arma de destrucció lenta però implacable. La desnutrició aguda es presenta de forma sobtada, sovint associada a situacions d'emergència, com ara guerres, desastres naturals o bloquejos econòmics. Produeix pèrdua accelerada de pes, debilitat extrema, problemes digestius i un alt risc d'infeccions per manca de defenses. En nens, la fam crònica comporta trastorns irreversibles en el creixement físic i cognitiu. En adults, pot causar problemes cardíacs, respiratoris i immunològics, amb risc final de mort.

A la història recent, coneixem casos extrems de resistència davant la fam: el batlle de Cork (Irlanda), en vaga de fam per motius polítics, va sobreviure setanta-quatre dies només amb aigua. Però la majoria de víctimes de la fam no trien: són civils atrapats per estratègies inhumanes.

La fam no només és un problema mèdic: és una qüestió ètica i geopolítica. Utilitzar-la com a arma

Foto: congerdesign (Pixabay)

és una violació flagrant del dret internacional humanitari. És una forma lenta d'extermini, un crim de guerra, i la comunitat internacional no pot mirar cap a una altra banda.

Mentrestant, el planeta s'enfonsa en un desgavell ecològic i moral. La biosfera també pateix de manera creixent. El desgel a l'Antàrtida i Groenlàndia ens recorda que la natura també protesta. Són signes d'una humanitat que ha perdut el rumb, depredadora dels ecosistemes presents i futurs.

No hi pot haver pau sense justícia alimentària. No hi pot haver humanitat mentre un sol infant mori de gana com a conseqüència deliberada d'un conflicte. Davant d'aquesta tragèdia, el silenci no és neutralitat: és complicitat.

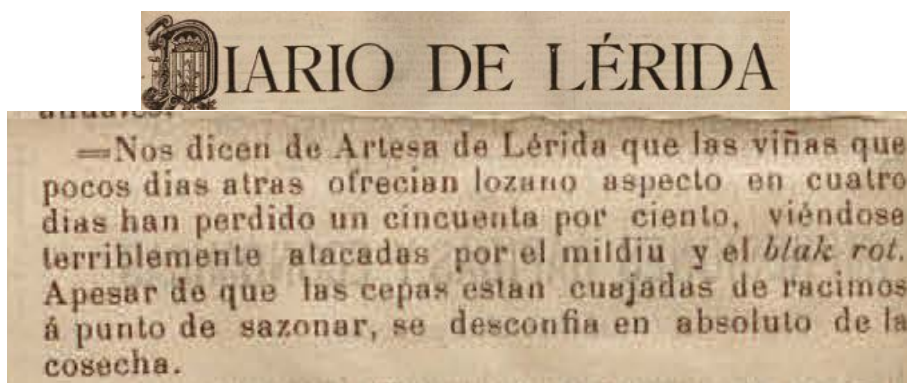
Àmbit Maria Corral.

9 de febrer de 2026

RETAILL DE PREMSA ANTIGA

Dimecres 7 d'agost de 1889

La notícia és un testimoni rellevant de l'arribada de la fil·loxera a Artesa

ENTENDRE LA GEOPOLÍTICA PER ENTENDRE EL PAÍS

Pau Marqués Bisquert

Pensar és provocar. A la península ibèrica o Hispània, l'Espanya actual, hi ha tres grans ciutats que tenen un rerepaís sobre el qual influeixen econòmica, política i nacionalment: Lisboa, Barcelona i Madrid. La primera viu d'esquena a la resta, perquè té l'autonomia plena d'un estat. I mira més cap a la mar exterior que no pas cap a la resta de la península, que podria disputar-li protagonisme. Les altres dues, Barcelona i Madrid històricament s'han disputat les pròpies àrees d'influència. Com en altres països, la capitalitat econòmica no sempre coincideix amb la capital política.

En aquesta batalla Madrid ha assumit històricament el rol de capital política d'Espanya. La democràcia de la Transició assenta la idea jacobina de l'estat central, perseguida tenaçment des de l'arribada de la dinastia borbònica, ara restaurada pel franquisme. Madrid havia de dotar-se d'una capitalitat econòmica, cosa que assoleix amb l'invent de les autonomies. Com un *divertimento* o un sarcasme, l'himne de la Comunitat de Madrid retrata aquesta realitat; paga la pena fer-hi una ullada. Constituïda en autonomia i capital, juga amb avantatge propi aquest doble rol. Com diu la presidenta de l'autonomia madrilenya "*Madrid es España dentro de España. ¿Qué es Madrid si no es España?*" D'aquí la perpetuació i potenciació d'un sistema radial de les infraestructures. Amb el pes pressupostari de capital i autonomia pot disputar a Barcelona, no sols el balanç econòmic i fiscal, sinó també el cultural i mediàtic. Un altre *divertimento* significatiu de la confrontació és el futbol. Cada ciutat important té el seu equip, però la potència del Barça i del Madrid fa que tinguin seguidors arreu, si més no com a segona opció. Un mapa de la distribució de les penyes del Barça i del Madrid pot ser il·lustratiu de la tendència imperant.

L'apropiació interessada del binomi castellà/ espanyol, confonent ciutadania amb nació, fa de les altes identitats un privilegi interessat d'autonomies rebels o regionalistes, o un perill fins al punt d'eliminar una singularitat tan «innocent» com la matrícula dels cotxes. Alimentar un nacionalisme català rebel referma l'espanyolitat excoient de la nació castellana. Si la Catalunya administrativa queda fora de l'equació, que en farem, valencians i illencs?

La plurinacionalitat de l'estat hauria de reivindicar-se com un condició nacional per damunt d'una qüestió administrativa (l'art. 145 de la *Constitució* prohibeix explícitament la federació d'autonomies, excepte en el cas d'Euskadi: disposició transitòria 4a). Els nacionalment catalans, i no em referisc ara a la Catalunya estricta, haurien de ser reconeguts com a tals legalment. D'aquí que, malgrat que el castellà (la *Constitució* dixit), siga llengua de l'administració de l'estat, no hauria d'amagar la realitat nacional catalana. És aberrant que els ciutadans administrativament valencians, de les Illes o la Franja no tinguin els mateixos drets nacionals, lingüístics i culturals que la resta de catalans.

Els andalusos tenen una idiosincràsia clara i rica que no va contra els castellans; perquè ells ho són, lingüística i culturalment. Què passa amb les altres nacions de l'estat? Els bascos tenen una autonomia real i van fent-se el país. El gallecs haurien de resoldre com miren els germans lusitans lingüística i culturalment o si pel contrari esdevenen una particularitat folklòrica de la diversitat regional espanyola.

Sempre hi ha qui reivindicarà la personalitat actual i històrica de l'antic Regne de València o la identitat autonòmica; qui hi pot estar en contra? Ara bé, això no pot ser un xantatge per privar-nos d'un espai comú als nacionalment catalans. Que la identitat pot ser un problema blocant es veu clarament en el cas dels valencians: bilingüisme i territoris castellanoparlants, el nom de la llengua o del territori... Regne de València contra País Valencià,

per acabar sent simplement «Comunitat». Sense nom no hi ha societat. Els valencians sense nom no existim ni tenim una política pròpia. Quin és el país que troben els immigrants? Si arriben a Espanya, i al castellà li diuen espanyol? Que fitem nosaltres parlant de manera estranya? Quan a València es planteja el tema o la identitat de l'idioma, jo responc amb naturalitat que els valencians som espanyols (podríem ser una altra cosa) de nació catalana. Un dia algú em va preguntar insidiosament què significava allò de nació catalana. Vaig respondre: —D'entrada, una manera de coure l'arròs; la resta és més llarg de contar. Seria menys valencià si fos d'obediència castellana?

L'espanyolitat no hauria de ser anticatalana, altrament el corredor mediterrani es fa corredor central, la TV espanyola i la cultura, castellanen. I les televisions en català es restringeixen als seus espais administratius, aïllats entre ells. Front a la utopia ontològica que planteja, hi ha qui pensa en la revolució: siguem independentistes i resoldrem tots els mals. D'acord! La independència dels estats no és democràtica, perquè sovint no respon a la voluntat dels seus, sinó als interessos dels altres. Pensem en Palestina, el Sàhara o el poble kurd, per dir tres casos coneguts de tothom. Anem a

pams, el ritme de la història és lent, sobretot quan no tenim la força de la revolució; altrament, ens cavarem la pròpia tomba. Tan de bo vaja errat, però fins ara i malgrat les infinites iniciatives culturals i lingüístiques, no veig cap projecte polític, millor dit, cap proposta electoral on tots els polítics de la nació catalana participen en un interès comú. Potser el corredor mediterrani, i ja sabem que va com va.

L'objectiu polític comú no és caure en el caïnisme, ni en la simplificació decimonònica de dreta-esquerra com espais electorals d'àmbit espanyol. Ja sabem que la idea de «reformar Espanya» dels catalanistes decimonònics al pujolisme va quedar sentenciada amb els versos finals de «L'Oda a Espanya» de Joan Maragall: *Has desaprès d'entendre an els teus fills?/ Adéu Espanya!*; que el poeta andalús Antonio Machado rebla amb aquells versos que diuen: *Castilla miserable, ayer dominadora,/ envuelta en sus andrajos desprecia cuanto ignora*. Els militars feixistes revoltats que van provocar la guerra del 36, s'autoanomenaven «nacionales». Al final sempre guanya el «Castilla salva Espanya». I seguim empantanats. La lluita de classes, si és vigent, s'ha de plantejar nació a nació. De ple en el s. XXI, l'internacionalisme és la solidaritat de les multinacionals.

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

COTXA FUMADA (*Phoenicurus ochrurus*)

La cotxa fumada és un ocell del grup dels túrdids, principalment de muntanya, el nom del qual al·ludeix al to més fosc del plomatge en relació amb la cotxa cua-roja. Caracteritza la cotxa fumada el color vermellós de la cua i el carpó. En el mascle s'aprecia un contrast entre el carpó i la cua vermells i la resta del cos fosca, que a l'hivern s'aclareix una mica. La femella és, en general, més discreta, amb colors clars i la cua ocre-roigenc. Té bec curt i unes taques alars blanques.

És un ocell petit mesura entre 12 i 15 cm i viu en espais oberts, pedregosos i entre ruïnes, fins als cims més alts dels Pirineus. Descarat i gens tímid, és fàcil d'observar en jardins, conreus, rocalles o construccions, sovint posat al capdamunt d'un pal, tronc o pedra cridant l'atenció amb els seu cant i moviment constant de la cua.

S'alimenta principalment d'insectes, tot i que també menja baies, com petits grans de raïm de vinyes

silvestres. Pel que fa a la reproducció, construeix el niu amb herbes, molsa i arrels. La femella hi pon entre 4 i 6 ous entre els mesos d'abril i juliol, i els incuba durant uns 12 o 13 dies. Un cop neixen, els pollets són alimentats pels dos pares i deixen el niu al cap d'uns 18 o 19 dies. En alguns casos, poden arribar a fer dues postes en una mateixa temporada.

ELS GERMANS ORIOL FALCÓ

Josefina París Mor

El matrimoni format per Antoni Oriol Bonet i Ramona Falcó Gasió tots dos fills de Castellans i habitants d'Artesa, van tenir sis fills, el Ramon, (dos bessons que es deien Emili i Pau però van morir molt petits), després van néixer l'Emili a qui van posar el mateix nom d'un dels bessons morts, l'Antonio i el Josep. La família es va traslladar a viure a Artesa a principis de l'any 1900, el pare havia estat nomenat canaler del Canal d'Urgell al seu pas per Artesa.

El cap de família treballava fent el manteniment del canal, endreçava, vigilava i controlava els canals a peu o bicicleta. A la seua família se'ls coneixia amb el sobrenom "els Casilla".

Canal auxiliar d'Urgell (Fotos: À. Florensa)

El pare, Antonio Oriol Bonet va morir a Artesa de Lleida el dia 21 d'octubre de l'any 1918 com a conseqüència de la pandèmia de la grip espanyola que tantes vides va segar al poble. La viuda Ramona Falcó Gasió i els quatre fills que li vivien, el Ramon, l'Emilio, l'Antonio i el Josep van continuar vivint a Artesa.

El fill gran, Ramon Oriol Falcó, nascut l'any 1899 a Castellans es va casar amb Assumpció Sisó Solé de Soses, el dia 20 de desembre de l'any 1923. El matrimoni es va celebrar a Artesa.

El Ramon Oriol fou un gran activista revolucionari de la CNT. En proclamar-se la República junt amb d'altra gent van organitzar el centre republicà d'Artesa que segons ell, comptava amb el 90% dels veïns del poble.

A les nits, en finalitzar la jornada de treball, el Ramon explica que impartia classes per adults per culturitzar la gent del poble, repartia llibres i revistes entre els seus seguidors, organitzava reunions en què diferents oradors propagaven les idees revolucionaries de renovació social i econòmica que ell defensava. (Revista CNT, 19 març 1961, pàg.3)

DEL PASADO

En torno a lo que se hizo

En «CNT» del 19 de febrero, número 825, el compañero Rodama recuerda cuanto se hizo en la Colectividad de campesinos de Artesa de Lérida.

Artesa fué el campo de operaciones de mis actividades y puesto que él menciona cuanto recuerda, cometo — creo involuntariamente — algún error que debo aclarar.

No, compañero Rodama, los diferentes asaltos de que fueron víctimas el Sindicato C.N.T. y la Colectividad C.N.T.-U.G.T., no lo fueron por Esquerra Catalana ni por Estat Català, puesto que no existían como organismos locales. Lo fueron por la reacción local cobijada en la U.G.T. comcrerista y, ésta, a su vez, apoyada por las fuerzas de la «Legión Roja», fundada por el tristemente célebre maestro racionalista del pueblo de Alguairé, Piquer.

La cobardía de los dirigentes tanto locales como legionarios, era tanta, que las manifestaciones contra la revolución naciente las hacían las mujeres y los menores, tanto que los responsables se quedaban en la sombra, al resguardo de toda responsabilidad aparente.

De uno de estos asaltos fué víctima el Sindicato C.N.T., cometiendo un auto de fe con la pequeña biblioteca que yo mismo entregué para que estuviera al servicio de todos. Sólo se salvó de la quema la «Nueva Geografía Universal» que más tarde fué requisada por un comisario de los hijos de Negrín.

Si al compañero le es posible presentar a la colectividad que menciona como modelo de organización y de honradez, para mí, que crecí y me crié con ellos, la sorpresa fué mayor. Claro, hay una causa que me es conocida y creo que debo divulgar.

(Pido excusa si debo hablar de mí, ya que en ello no hay jactancia).

Después de varios años empleados en propagar nuestros ideales (recibía y vendía 35 «Novelas Ideales», varias Novelas Libres, un paquete de «El Luchador» y había buen número de suscriptores de «Sol» y de «Tierra y Libertad»). A pesar de ello, nunca me había sido posible formar ni siquiera un grupo sindical.

A veces, conscientemente, bajaba hasta el nivel en el cual se encontraba este pueblo virgen en ideas y mezclado con ellos, unas veces; otras al frente, alcanzábamos, empleando directamente nuestra acción, lo que ellos pretendían (¡vana pretensión!) alcanzar por vía legal.

Hay casos pintorescos y otros rayanos en lo cómico; pero que representaban victorias arrancadas a la reacción que no reseñaré por no abusar de las páginas ya demasiado estrechas de nuestro portavoz.

Cuando la proclamación de la República y siempre en contacto con los del café de abajo, se organizó, por mi iniciativa, el centro republicano — contaba con el 90 % de vecinos de la localidad — y el cual me servía, aparte de las clases nocturnas que daba para alumnos adultos y mayores, para propagar nuestra causa.

Por aquella tribuna desfilaron Alfonso Nieves Nuñez, Magriña, Rosario Dolcet, Cortés, Borrás y tantos otros y siempre sin resultado aparente. Pero, ¡craso error!

En julio del 1936 y con la ausencia de mi cooperación, aquella semilla sembrada en el surco del tiempo, había fructificado y supo poner en marcha un movimiento digno de ser mencionado como lo hace el compañero Rodama, a lo que yo puedo añadir: cuando el deber me acordaba unas horas de tregua, estas horas iba a pasarlas al lado de aquellos compañeros anónimos, asistiendo, a veces, a sus reuniones de delegados de cultivo — se reunían todas las noches — y no solamente no me sentía capaz de intervenir en sus cuestiones, sino que representaba para mí asistir a un curso práctico de ética orgánico-revolucionaria.

Caló tan hondo el sentimiento renovador, que a pesar de las arremetidas de la reacción local; a pesar de los asaltos del ejército al servicio de la contrarrevolución; a pesar de que los más jóvenes habían sido incorporados al ejército; los que quedaban continuaban con el mismo interés que el primer día. Y la Colectividad siguió siendo Colectividad, incluso después de la ocupación de las fuerzas fascistas, puesto que, colectivamente, pasaron a la colectividad de Arborea.

Si bueno es recordar lo poco que se hizo, compañero Rodama, creo que es mejor que pensemos en lo mucho que nos queda por hacer, y, recíprocamente, aprovecho la ocasión para mandarte fraternalmente un abrazo.

R. ORIOL

En esclatar la guerra civil aquell sentiment renovador, revolucionari i llibertari que havia calat fons en un sector important de la gent del poble serví per prendre consciència que la classe obrera i treballadora també estava legitimada per dur a terme la seua pròpia revolució, malgrat les escomeses del poder local

Durant la guerra, el Ramon Oriol Falcó va arribar a ser el delegat del Comitè Provincial de la Confederació Nacional del Treball (CNT)

El segon fill, Emili Oriol Falcó, nascut l'any 1901 a Castellldans i casat amb Carme Vilarroya (?), també fou un gran activista cenetista que va formar part del Comitè d'Apropiacions, creat l'1 d'agost de 1936, per confiscar amb autorització del Comitè revolucionari, els béns dels grans propietaris d'Artesa.

El 9/1/1937 es va crear la Comissió de Responsabilitats, que va substituir el Comitè d'Apropiacions, assumint-ne i ampliant-ne les competències. El 30 de juny de 1937 demanen a la Conselleria d'Ordre públic de Barcelona que els bens confiscats siguin concedits amb caràcter definitiu.

La col·lectivitat d'Artesa de Lleida C.N.T. - U.G.T des de la seua creació estava representada per Manuel Oro, president i Emilio Oriol Falcó, com a secretari. A les acaballes de la guerra els dos germans grans, el Ramon i l'Emilio Oriol Falcó, compromesos políticament i veient l'avanç de les tropes de Franco sobre Catalunya i la guerra perduda, per por a ser detinguts amb les seues respectives famílies, van marxar a l'exili cap a França.

El Ramon amb la seua família es va establir a Roanne, Loire, França i allí va continuar amb el seu activisme polític fins l'any 1984 en què va morir.

L'Emilio, amb la seua família, es va establir a Quinson, França, fins l'any 1969 en què va morir.

ANTONIO ORIOL FALCÓ

L'Antonio Oriol Falcó, el cinquè fill del matrimoni va néixer a Artesa de Lleida el dia 25 de febrer de 1905. Com tots els nens del poble va anar a l'escola d'Artesa a aprendre a llegir, escriure i comptar.

Quan va esclatar la guerra civil, l'Antoni tenia 33 anys, era de la lleva de 1926 i fou cridat a files el 28 de maig de 1938. No sabem si era solter o casat. La família va marxar del poble i no se'n va saber res més.

L'avanç de l'exèrcit nacional era imparable, la primavera de l'any 1938 el Front d'Aragó i la ciutat de Llei-

da ja havien caigut en mans dels Nationals i anaven avançant vers el centre de Catalunya. Sembla que la destinació de l'Antoni, quan es va incorporar a la guerra, fou a la part del sud de Tarragona i més tard destinat a la batalla de l'Ebre. S'han trobat dades que testimonien aquesta afirmació, que va morir als tres mesos d'haver estat reclutat, a l'Hospital de Sang de Cambrils.

Imatges de la batalla de l'Ebre.

Així ho confirma el Registre d'enterraments del cementiri de Cambrils. El dia 30 d'agost de 1938 morí a l'Hospital de Sang de Cambrils el soldat Antoni Oriol Falcó i fou enterrat al cementiri d'aquesta població.

Convent de sant Josep de Vinyols els Arcs (Baix Camp)

L'any 2006, coincidint amb el 70 aniversari de la creació de l'Arxiu Municipal de Cambrils i el Museu d'Història de Cambrils, van encetar una recerca sobre l'Hospital de Sang de Cambrils, a partir de testimonis orals i de documents que es conserven en diferents arxius.

L'Hospital de Cambrils era un hospital de Sang que va funcionar a l'edifici del convent de Sant Josep

de Vinyols i els Arcs, durant la guerra civil. Acol·lia els soldats que arribaven ferits del front. Era un hospital de guerra i va tenir una funció destacada coincidint amb els episodis bèl·lics més importants com les batalles de Terol i Belchite, la conquesta de Lleida, la caiguda del front d'Aragó i sobretot la batalla de l'Ebre.

Cementiri de Cambrils (Baix Camp)

A l'arxiu de la parròquia de Santa Maria de Cambrils es custodien els llibres de registre dels enterraments al cementiri de la vila i aquí es troba un llistat de persones que van morir a l'Hospital de Sang de Cambrils i foren enterrades al seu cementiri. En aquest llistat hi figura el soldat Antoni Oriol Falcó que morí el dia 30 d'agost de 1938, en plena batalla de l'Ebre.

La batalla de l'Ebre fou una de les conteses més sagnants que va patir Catalunya durant la Guerra Civil (1936-1939). Moltes famílies hi van perdre els seus éssers estimats que encara avui, després de 80 anys, desconeixen on van morir i on foren enterrats els seus cossos, també hi va haver un gran nombre de soldats, dels dos bàndols, que hi van desaparèixer i que mai més van poder retornar a casa, al costat dels seus.

Les guerres no tenen ni vencedors ni vençuts, tothom hi perd ...

JOSEP ORIOL FALCÓ

El Josep Oriol Falcó va néixer el dia 13 de maig de 1908 a Artesa de Lleida. Ell era el fill petit de l'Antoni Oriol Bonet i de la Ramona Falcó Gasió, naturals de Castelldans i canalers del canal d'Urgell a Artesa. El Josep era germà de l'Antonio Oriol Falcó, tres anys més jove.

De petit devia anar a l'escola del poble a aprendre de lletra com la majoria de nens d'Artesa. No sabem en què treballava. Quan va morir el seu pare l'any 1918 només comptava amb deu anys d'edat.

En esclatar la guerra civil espanyola el Josep tenia 29 anys, era de la lleva de 1929 que fou cridada a files el 15 de setembre de 1937. En aquesta mateixa data també fou cridada la lleva de 1940, anomenada lleva del Biberó.

Del Josep no en sabem res. Desconeixem el front on va anar destinat a lluitar ni què va ser d'ell durant la guerra... la seua família, a finals de l'any 1938, en veure la derrota de l'exèrcit republicà va marxar d'Artesa. El Ramon i l'Emili importants activistes anarquistes i membres del Comitè Local Antifeixista d'Artesa, molt compromesos amb la República i la revolució social d'Artesa s'exiliaren a França i allí van viure fins al dia de la seua mor.

L'Antonio i el Josep els dos germans petits van morir al front de guerra. Tampoc se sap si estaven casats o si tenien algun fill,...

Per les dades de què disposem del Josep Oriol Falcó sobre la data de la seua incorporació a l'exèrcit republicà, suposem que el seu destí devia ser el Front d'Aragó.

Aquest front ocupava una llarga franja de 400 a 500 quilometres; anava des dels Pirineus fins al sud d'Aragó. Va ser un escenari on es van lliurar cruentes batalles entre els dos exèrcits combatents. El front romangué estable des de juliol de 1936 fins a l'esfondrament de les forces republicanes el març de 1938.

El Josep suposem que va desaparèixer en alguna de les batalles que es van lliurar en aquesta zona sense deixar rastre del seu pas per elles, com tants d'altres soldats d'ambdós bàndols que van compartir la mateixa sort...

LES GRANJES DE GUATLLES DE JUNEDA

UN HOLOCAUST ANIMAL AL S. XXI

Laia Solà Miró

No és el mateix dir-ho que veure-ho. Qui no hagi observat el reportatge que ha fet l'Associació ARDE (defensa animals i planeta) sobre les granges de guatlles de Juneda no pot imaginar que aquella carn fresca i aquells ous rebònics i ben embalats al prestatge del súper, puguin sortir d'espais amb tant de patiment extrem.

Amuntegats, engarjolats de per vida, sense llum natural, alguns moribunds, situats a pocs centímetres per damunt dels seus excrements plens de pols i teles d'aranya, conviuen, entre cadàvers putrefactes d'animals morts, les guatlles de les granges de Juneda. L'aspecte físic no millora el relat si afegim que la majoria, estan mig desplomades, amb ferides sangonoses damunt de la pell desprotegida. Us imagineu quant patiment traginen aquestes vides? Us imagineu si haguéssim de viure en aquestes circumstàncies? No us recorden les horribles pel·lícules sobre l'holocaust?

Segons el reportatge d' ARDE són cinc naus de l'empresa Aeropoc que pertany a URGASA. Té espais d'incubació, cria i escorxador. I gàbies de trànsit per unes 130.000 guatlles. En produeixen anualment 45 milions i tones d'ous que distribueixen per Espanya i França. Abasteixen la majoria de supermercats de Catalunya i exporten a més de trenta països.

Qui controla la qualitat de vida animal i la qüestió sanitària? L'empresa disposa del segell Free to fly que significa que els animals han estat criats en "espais oberts" o amb "llibertat de moviments". Tanmateix, no implica que hagin estat auditats, només és *marketing*. També tenen el certificat expedit per *Welfare* de "benestar animal" i garantia *Halal*. Sense comentaris. Vergonya i desconfiança absoluta cap als responsables de tot plegat i per extensió a la resta de granges. Tot plegat és una estafa que comet un delictes de benestar animal i contra la salut pública. Per tot això l'associació ARDE ha denunciat l'empresa a la Fiscalia de Medi Ambient i n'han informat també el Departament d'Agricultura.

Quan al segle XVIII el jurista anglès Jeremy Bentham va afirmar que "*no importa si els animals raonen, parlen...l'important és si pateixen*", va descobrir la

frase clau que ho canviaria tot. Anys després filòsofs i etòlegs de renom com Peter Singer, Tom Regan, Richard Ryder, entre altres, se n'han fet ressò, eliminant el concepte "especisme", és a dir el patiment és rellevant per a qualsevol espècie ja que cada animal és *subjecte d'una vida*, segons Regan a *The case for animal Right* (1983)

Finalment les lleis actuals de protecció dels animals també s'han fet seva la frase referida, han posat en marxa el concepte "benestar animal", entren a la categoria d'éssers sintents amb emocions i sentiments, vàlid per a tot animal des d'una guatlla a una guineu, un ós, un gos o una perdiu.

Si més no, i anant al fons de tot plegat, hem de considerar que qualsevol animal criat per a "l'explotació comercial" l'espera el corredor de la mort d'un escorxador. La industrialització i l'especialització creixent ens impedeixen de veure la cadena de sofriment que amuntega aquell tros de carn que s'ofereix, golut, al mostrador del súper, tanmateix pertany a un animal que no fa gaire era viu, era "subjecte d'una vida", com diria Regan.

Cada vegada són més les persones que opten per una alimentació vegetariana o vegana, no sols per raons de patiment animal, sinó també de minorar la contaminació ambiental, evitar l'ocupació de terra per aliments animals, salubritat, salut humana... Potser ja toca pensar en canvis i entendre que sense proteïna animal es pot viure perfectament, fins i tot més lleugers, tant de cos com d'ànima. Apa, pensem-hi!

LA SORT DE SENTIR I ESTIMAR

Marina Peiró Olomí

Sovint parlem de la sort com si fos una casualitat, com si només aparegués de tant en tant i depengués del destí. Però amb el temps he après que la sort també es construeix, es descobreix i, sobretot, es reconeix. No sempre arriba de manera espectacular; moltes vegades s'amaga en els detalls més senzills del dia a dia.

Tenir sort és despertar-se sabent que hi ha persones que pensen en tu, que t'escolten i que et fan sentir important. És poder compartir moments, siguin grans o petits, i donar-los valor. És entendre que la vida no és perfecta, però que està plena d'instantes que val la pena guardar a la memòria.

L'amor forma part d'aquesta sort. No parlo només de l'amor romàntic, sinó de totes les formes d'estimar: l'afecte sincer, la complicitat, la confiança, el respecte. L'amor es troba en una conversa tranquil·la, en una rialla compartida, en el suport silenciós quan les paraules no són necessàries. És una força que acompanya, que uneix i que ens ajuda a créixer com a persones.

Quan hi ha amor, tot pren sentit. Les experiències es viuen amb més intensitat, els records es fan més profunds i els moments difícils es porten amb més esperança. L'amor ens ensenya a valorar el que tenim i a cuidar-ho, a ser agraïts i a mirar el futur amb il·lusió.

També hi ha sort en les oportunitats, en les activitats que ens permeten expressar-nos, aprendre i compartir. Cada experiència ens deixa alguna cosa, encara que no sempre ho notem en el moment. Amb el temps, ens adonem que tot suma, que cada pas ens ha portat fins on som avui.

Escriure sobre la sort i l'amor és, en el fons, un exercici d'agraïment. És aturar-se, mirar enrere i al voltant, i reconèixer tot allò que ens fa sentir vius. Potser la sort no és tenir-ho tot, sinó saber valorar el que ja tenim. I potser l'amor és el fil invisible que ho uneix tot i dona sentit a cada dia.

Podeu seguir aquests textos a instagram:
[@batecs_mentals](#)

EL REPORTATGE

ARTESA NEVADA

Fotos: Josep Ma Esteve, Josep Gallart i Àngels Florensa

XIII

EL PONT DEL BOC DE BITERNA

Els dos amics van parar a descansar una mica després de caminar un bon tram. Van mirar cap als arbres de la riba del Segre i es van adonar que malgrat que encara feia sol, es començava a ajocar la boira a la part més fonda dels bancals i s'enfilava pels gegantins xops i oms de vora el riu.

- *Al tard hi haurà boira molt espessa*- va advertir el Roc.

En tornar a emprendre el camí del terraplè de la séquia, el Vicent no parava de mirar l'aigua que corria per aquella gran llera. Ni el riu Canyoles, ni l'Albaida s'hi podien comparar amb el cabal d'aquella séquia, va pensar.

- *Això de la boira, a Xàtiva, ben segur que l'havies vist ben poc.*

- *Fins que no vam venir a Lleida no l'havia vist mai.*

Després de caminar una bona estona pel terraplè d'aquella séquia tan antiga, es creia que d'origen musulmà, van trobar un pont de pedra que creuava el rierol Viexit abans de desembocar al Segre. El Roc va assenyalar el pont al seu amic i va dir:

- *Aquest pont és conegut com el Pont del Boc de Biterna. Potser és una llegenda, però el meu pare que pel seu ofici de traginer ha escoltat moltes històries, m'explicava de petit que en aquest lloc una bruixa que es deia Biterna es posava al mig d'aquest pont amb un boc molt gran i feia un ritual, o una cerimònia amb aquest animal per guarir malalties. Dinen que hi acudia molta gent. Altres històries deien que en aquest lloc s'apareixia el dimoni en forma de boc per ser adorat per les bruixes.*

- *Pobres dones remeieres, perseguides per la Inquisició i per la malvolença de molta gent del poble. Les acusaven de bruixes, les feien confessar crims horribles sota tortura i després les penjaven de la forca o les cremaven vives en una foguera com si fossin ninots de les falles. Aquella colla de fanàtics van cometre moltes atrocitats en nom de Déu i de la religió, i amb el vis-i-plau del Pare Sant.*

- *Ja tens raó, ja.*

- *Si Jesucrist baixés del cel i veiés tot el que els descendents dels seus apòstols han fet i fan en el seu nom, ben segur que es moriria de l'espant i ja no voldria ressuscitar mai més.*

Els dos amics van continuar caminant per la vora de la séquia. Al cap de mitja hora van trobar un molí fariner. Tot passant van sentir un pagès que tenia el carro carregat de sacs de farina. Discutia amb el moliner perquè no estava content amb el servei del molí. Considerava que del blat que havia dut a moldre havia sortit molt poca farina. Molt enfadat el pagès va dir al moliner que no hi tornaria mai més en aquell molí. Que duria

Castell d'Albatàrrec

el cereal en un altre molí que hi havia més avall de la séquia. Que ben segur que li farien molt millor tracte.

Quan eren ja una mica lluny, el Vicent va dir al Roc:

- *Saps què diuen a Xàtiva?*

- *Què diuen?*

- *De moliner canviaràs, però de lladre no podràs.*

- *Com diu aquesta dita: no et pot fiar de ningú-* va exclamar el Roc.

- *I menys dels moliners-* va reblar el Vicent.

Enmig de la boira que s'anava estenent com un mantell humit els dos amics van riure amb ganes.

Al cap d'una altra estona de caminar van arribar a Albatàrrec. Tot i que la boira s'anava espessint, van veure moltes parades de naps i d'alfals. Van entrar al poble i, com acostumaven a fer sempre que visitaven alguna localitat, van anar cap a l'església. No era massa gran. I tenia ben poca decoració. Unes pilastres que aguantaven una mena de semicercle trencat pel mig per una obertura on hi havia la imatge del patró del poble: Sant Salvador. La boira s'espessia i ben just els deixava veure la balustrada que rematava el campanar.

Església d'Albatàrrec

Adossat a l'església hi havia un gran castell envoltat de muralles. Entre l'alçada de les muralles i la boira que s'espessia per moments no van poder distingir la planta del castell. La gana, la humitat i el fred els van fer decidir de trobar un lloc per dinar i passar el fred i la humitat que calava els ossos. Mentre es movien pels carrers d'Albatàrrec van observar bastants pagesos amb els seus carros carregats de naps. Van deduir que tenien vaques a les seves cases i que es guanyaven força bé la vida, car les cases semblaven ben arranjades i els carrers també. Era una obvietat que en els pobles que tenien aigua per beure i per regar la terra es vivia molt millor. Als pobles de l'Urgell, per molts rierols, torrenteres, cadiretes, peixeres, séquies, enjubs, cadolles, basses i pous que tinguessin els mancava el bé més preuat: l'aigua. I la vida hi era dura, molt dura.

Nota

Fotografies: Arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, consultat a la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural i propietat de l'Abadia de Montserrat /Sèrie F, carpeta número 27, imatges 134 i 164.

RETALL DE PREMSA ANTIGA

Dissabte 26 de juny de 1897

Redacció: Teatre, núm. 18, Vendrell.

Administració: Xucà núm. 18 baixos, Barcelona.

—Copiém de *El País* de Lleida del 24:

«A las onze del matí d'ahir se declaró un violento incendio en la casa Falguera, situada en lo carrer de la Plassa del vehí poble d'Artesa de Lleida, havent-se propagat lo foc á la inmediata casa de propietat del senyor Gollart, que quedá lo mateix que la primera en complet estat ruínós, poguentse extingir lo foc al arribar á la propietat de nostre amic don Modest Ribé.

L'incendi fou horrorós, encara que afortunadament no hi ha que lamentar cap desgracia personal, donchs apart las pérduas materials, tantols foren víctimas del sinistre tota la virám y porchs que en ditas cases hi havia, un carro y varias cynas.

A las cinch de la tarde fou extingit lo foc.»

TEMPORADA 2025/2026

CRÒNIQUES DEL C. E. ARTESA DE LLEIDA

Eudald Pijuan Mor

Fotos: CE Artesa de Lleida

CE ARTESA DE LLEIDA 0 . UE CASTELLDANS 0 (13-12-2025) PAS ENRERE EN UN MAL PARTIT DE L'EQUIP

La primera part va estar marcada pel domini altern de la pilota. En un partit que presumiblement hauria d'haver estat de més control de l'Artesa, l'equip, molt marcat per les baixes, no va saber encarar el partit per a treure res positiu. Tot i això, el gol visitant va arribar de pilota aturada. Era el minut 12 quan, a la sortida d'un córner, la defensa artesenca es va veure superada per una jugada on la pilota arribava al punt de penal i el jugador visitant definia amb cert marge. D'aquí fins a la mitja part poca reacció per part de l'Artesa, que només va gaudir d'un atac aïllat per a generar perill. Amb el 0 a 1 tot obert s'arribava al descans.

A la 2a part, l'equip artesenc va reaccionar lleugerament i les ocasions, de mica en mica, anaven arribant. De fet, si hi hagués hagut més encert de cara porteria rival s'hauria pogut marcar l'empat i lluitar per guanyar algun punt, però un cop més l'encert ofensiu no va ser un dels punts forts de l'Artesa. Per acabar-ho de rematar, el Castelldans aconseguia sentenciar el partit al minut 75. L'últim quart d'hora l'equip ho va continuar intentant amb més fe que idees (i sense encert). Finalment, el 0 a 2 es va confirmar com a resultat final.

CE ARTESA DE LLEIDA 2 - CF TORREFARRERA 1 (20-12-2025) VICTÒRIA ESPERANÇADORA PER TANCAR L'ANY AMB BONES SENSACIONS

L'inici del partit va ser complicat pel conjunt artesenc, ja que l'equip es trobava just d'efectius i, a la pràctica, només amb 11 futbolistes de camp. Amb aquesta sensació de tenir-ho tot en contra es va plantejar un partit amb un bloc defensiu sòlid i sense anar a buscar la pressió a camp contrari. Tanmateix, la tàctica semblava que defallia quan, ja al minut 10, els visitants s'avançaven al marcador després d'un desajust defensiu. Per sort, el Torrefarrera no va trobar les millors sensacions en cap moment del partit i no sabia com jugar el plantejament de l'Artesa. Així, no es va generar cap ocasió de perill, ni tampoc es va patir, i el partit arribava al descans amb el 0 a 1.

Ja a la 2a part es va continuar veient un Torrefarrera incòmode damunt del terreny de joc, sense tenir les idees clares. A més, s'hi va afegir que l'Artesa va aconseguir empatar ràpidament amb un gol de Lozano, després d'una bona centrada lateral. L'empat i el pas dels minuts va provocar que als jugadors visitants els hi entressin les presses i cada cop es veien més errors. Finalment, al 80, després d'un rebuig, la pilota arribava a Miki que, un cop més, aconseguia engaltar la pilota amb qualitat i fer un bon gol des de la distància. En aquest moment va marxar la llum del camp, fet que va provocar que tots els jugadors es refredessin i, després de l'aturada, ja no va haver-hi temps per cap reacció visitant.

CF SERÒS 3 - CE ARTESA DE LLEIDA 3 (10-01-2026) L'ARTESA SUA DE VALENT PER SUMAR 3 PUNTS FORA DE CASA

El partit es plantejava des d'un principi dur per l'Artesa, amb un fort vent i el Sol en contra per afrontar els primers 45 minuts. Tot i això, l'equip artesenc es va trobar un gol matiner just al minut 7 on, després d'una bona pentinada, Cano definia amb una petita vaselina que superava la sortida del porter per damunt. Amb el marcador a favor es podia afrontar millor la resta de 1a part, la qual va ser dominada pels locals. Finalment, una errada defensiva va provocar que el Seròs igualés el marcador al minut 42. Per sort, tot i alguna arribada clara del Seròs en els últims minuts restants de la 1a part, l'empat a 1 es va mantenir.

En la 2a part la força del vent va disminuir i l'Artesa, que l'hauria tingut a favor, va veure que aquest possible avantatge s'esvaïa. A partir d'aquest moment es va observar un partit més obert, on els 2 equips arribaven sovint, amb més o menys claredat segons l'ocasió. L'equip que es va avançar, gràcies a un penal, va ser el Seròs, al minut 76. Ràpidament, just al 79, es va igualar el marcador de penals xiulats i l'Artesa posava l'empat a 2 gràcies a l'eficiència de Miki des dels 11 metres. Amb l'empat a 2 i el partit obert la victòria podia caure per qualsevol, però una pilota a l'esquena de la defensa local era aprofitada pel pitxixi Miki, que amb el seu doblat (i 14è gol de la temporada en 14 partits) feia possible la victòria artesenca al minut 82 de partit.

CE ARTESA DE LLEIDA 5 – CF SUNYER 0 (17-01-2026) *TRIOMF CONTUNDENT PER TANCAR LA 1ª VOLTA*

En un partit marcat pel mal estat del terreny de joc a causa de la pluja caiguda durant els últims dies l'Artesa va fer els deures i va superar per 5 a 0 el Sunyer, actual cuer de la classificació. Va ser un partit seriós dels dos equips en tots els aspectes, tant esportius com d'actitud, tot i la dificultat de practicar un mínim de joc per terra.

L'equip artesenc es va presentar just d'efectius, amb només 2 suplents, però va treure l'orgull propi per a tirar endavant l'enfrontament. Els jugadors artesencs, tenint en compte les dificultats que envoltaven el partit, es van plantar al camp amb una voluntat positiva per sumar una victòria de la forma més ràpida possible. Així, amb certa celeritat, es va anar confirmant al camp la diferència de posicions a la classificació. El primer gol ja va arribar al minut 7, obra de Lozano. Poc després, al 24, era Cano qui posava el 2 a 0 al marcador i, encara abans del descans al minut 31, el mateix Lozano signava el seu doblet particular per posar el 3 a 0 al marcador, resultat amb el qual s'arribaria al final de la 1a part.

En els segons 45 minuts el ritme de partit no va canviar en excés i, tot i alguna reacció lleugera visitant, l'Artesa continuava sent l'amo i senyor sobre el cada cop més inundat terreny de joc. Amb aquesta inèrcia positiva, van arribar 2 gols més per tancar la golejada. El quart, al minut 63, de Cano (que també feia el seu doblet) i el cinquè de Cristian al 69. Els últims 20 minuts de partit van ser un pur tràmit, ja que el partit estava decidit en tots els sentits.

CE ARTESA DE LLEIDA 1 – UE BORDETA 2 (24-01-2026) *UN ARTESA LLUITADOR ES VEU SUPERAT PER UN BORDETA EFECTIU*

Els primers minuts de partits van servir per a confirmar que, amb l'estat de la gespa, no es podria plantejar cap estil de joc que no fos la pilota directa i lluitar per les segones jugades. Així, els 2 equips van utilitzar aquesta tàctica des de bon començament. Pel que fa a les ocasions, estaven repartides entre

els 2 equips i només caldria saber quin seria més efectiu de cara porteria. Per mala sort, a les acaballes de la 1a part, va arribar el gol visitant després d'una bona jugada col·lectiva.

L'inici de la 2a part no va ser gaire millor que el final de la 1a, ja que just al minut 49 va arribar un altre gol psicològic, aquest cop després d'un xut desviat (en què l'àrbitre no va observar el possible fora de joc). Amb el 0 a 2 l'equip artesenc no es va rendir i va continuar intentant-ho. Fruit d'aquesta insistència, al minut 65, Ignasi aconseguia posar l'1 a 2 al marcador després d'una badada defensiva del porter visitant. Amb mitja hora per jugar el partit es va posar d'allò més apassionant, però l'Artesa no va saber materialitzar cap ocasió més i, tot i el gran partit, es va acabar confirmant la derrota per 1 a 2.

UE BALÀFIA 1 – CE ARTESA DE LLEIDA 2 (01-02-2026) *EL C. E. ARTESA SUMA 3 PUNTS DAVANT DEL LÍDER PER CONTINUAR SOMNIANT*

Va ser un d'aquells partits on l'Artesa va anar clarament de més a menys. L'inici de l'enfrontament va ser fulgurant, ja que, just al minut 2, l'Artesa ja es va avançar gràcies a una bona rematada de Nacho, després d'una centrada lateral. Amb el resultat a favor i jugant bé en totes línies l'Artesa va anar gaudint d'ocasions per augmentar el marcador, però, un cop més, no es va estar tot l'encertat que es podia estar en atac. Per sort, al minut 36, una centrada frontal que es va anar enverinant acabava morta dins de l'àrea i era rematada per Cano, el qual posava el 2 a 0 al marcador (resultat al descans).

Tanmateix, just abans d'aquest descans, va haver-hi un parell d'expulsions (una per cada equip) que van marcar la 2a part.

En aquesta 2a part, tot i seguir jugant bé, el nivell físic i el joc anàrquic dels locals van anar generant coses positives pels interessos del Balàfia. Tot i això, l'Artesa continuava tenint ocasions i, inclús, va tenir un pal a favor per a sentenciar definitivament l'enfrontament. Finalment, al 71, els locals van retallar distàncies al marcador després d'un gol aprofitant un rebot. Des d'aquest moment fins al final del matx, tal com ens està acostumant l'equip aquesta temporada, va tocar patir i, per sort, l'equip va saber aguantar per certificar l'1 a 2 final i emportar-se un treballat triomf.

CE ARTESA DE LLEIDA 2 – CF PARDINYES 1 (07-02-2026) *EL C. E. ARTESA AGAFA RITME POSITIU DE CARA LA PART IMPORTANT DE LA TEMPORADA*

L'inici del partit va servir per a confirmar les bones sensacions de l'últim partit. Es va poder veure un Artesa dominador, portant el ritme del partit i, inclús, tenint més

possessió que l'equip rival. Les ocasions a favor anaven arribant, però, una setmana més, l'encert de cara porteria brillava per la seva absència. Finalment, ja al minut 44, una falta lateral que convidava a la centrada es va convertir en un xut potent de Lozano que va sorprendre el porter visitant i es va convertir en el primer gol del partit. Malgrat ser un resultat just, 1 a 0 i descans.

A la segona part la dinàmica va ser la mateixa, amb un Pardinyes que només podia crear cert perill quan aconseguia trobar alguns dels seus ràpids jugadors d'atac al contraatac. De totes maneres, com ens té acostumats l'equip, va tocar patir. El Pardinyes va aconseguir empatar cap a les acaballes del partit, passat el minut 80. Amb l'empat al marcador, un Artesa desaprofitant ocasions durant tot el partit i el poc marge de temps; semblava que seria impossible sumar els 3 punts. Tanmateix, ja a l'afegit, un mal refús arribava als peus de Josi que, des de la frontal de l'àrea i al primer toc, creuava la pilota amb qualitat i transformava el 2 a 1 final.

CD MAGRANERS 1 - CE ARTESA DE LLEIDA 2
(19-02-2026) **AL VENT, 3 PUNTS AL VENT!**

Tot el partit va estar marcat pel vent, intensificat per la ubicació i les condicions del terreny de joc al barri lleidatà. La 1a part va ser la definició perfecta d'un partit igualat en tots els aspectes. Els locals intentaven treure la pilota

jugant des del darrere i ho aconseguien fer amb encert. De fet, es pot considerar que els jugadors artesencs estaven poc intensos, no arribaven a les segones jugades i no hi havia claredat al mig del camp. Pel que fa a les ocasions més clares, els locals van xutar una pilota al pal i els artesencs van tenir un u contra u molt clar. Tot i això, es va arribar al descans amb empat a 0.

Petits retocs tàctics a la mitja part van fer que es veiés un partit diferent als segons 45 minuts. L'Artesa va veure que la manera de fer mal al rival era prioritzar l'atac en les bandes, i així van anar caient les ocasions. En una d'aquestes combinacions per fora, la pilota va acabar dins de l'àrea, on la defensa local va fer un clar penal al David, el qual es va encarregar de transformar el pitxitxi de l'equip Miki al minut 56. Poc després, al 60, una altra jugada per la banda acabava amb el Ribera arribant sol a l'un contra un, el qual definia amb qualitat per posar el 0 a 2 al marcador. A partir d'aquí, l'Artesa va baixar d'intensitat a poc a poc i el Magraners ho va aprofitar per marcar l'1 a 2 al minut 81. Finalment, com ja és costum, va tocar patir els instants finals de partit per a certificar el triomf.

El CE Artesa de Lleida ha agafat dinàmica positiva i es manté 5è amb 37 punts, a la mateixa distància del 4 equips capdavaners que van segellar amb victòria cadascuns dels seus enfrontaments.

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

Busqueu els noms de 16 arbres molt comuns a casa nostra.

I	A	M	S	E	D	O	P	G	U
L	B	O	I	X	E	F	R	A	R
R	E	R	O	L	L	E	L	E	F
E	K	E	M	I	N	B	Y	N	O
R	I	R	G	A	E	N	O	B	T
P	G	A	R	R	O	F	E	R	E
I	E	G	I	D	J	N	R	E	V
X	A	P	O	L	I	V	E	R	A
M	O	C	X	F	A	I	G	U	L
I	P	A	R	E	U	G	O	N	E

SUDOKU

Lluís Gil

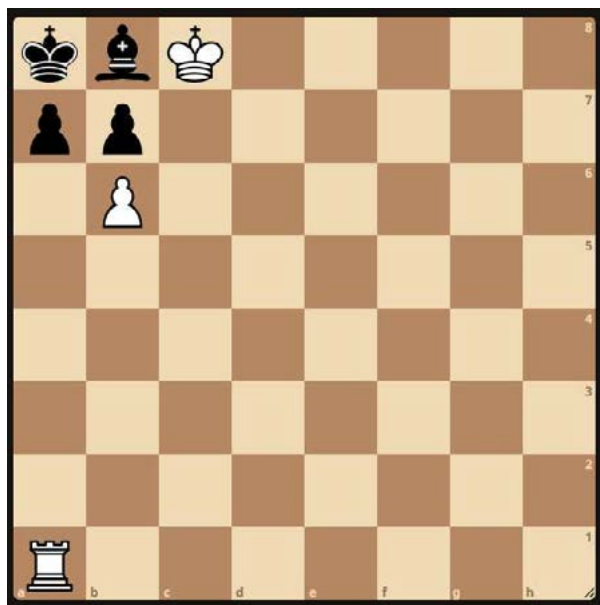
	7				4	9		
6				5		9		8
9	3	4		8	6			
			6					2
					5		4	9
4						8	6	1
			2					
			9	7	1			
7	6					3	8	9

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

ENIGMA

Juguen blanques i guanyen en dos moviments.

El forat de les fotografies està en el brancal d'una porta. Sabeu en quin carrer i número està la casa? Sabeu per a que servia?

Solució de l'enigma del número anterior:

Esta situada a la part superior de la façana del costat nord de l'església parroquial d'Artesa, Segurament està reaprofitada de l'antiga església romànica.

La Lluïsa Batlle Seguí va encertar la resposta.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

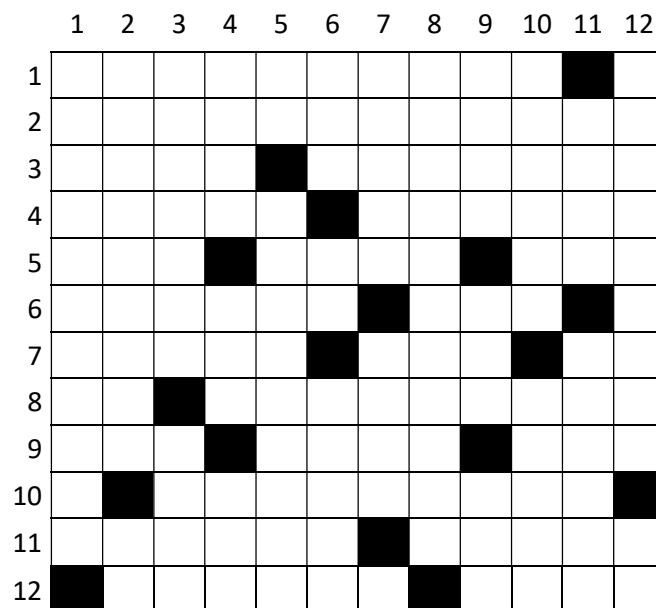
Solucions a la pàgina 39

HORITZONTALS

1. Encobridora, que dissimula. Consonant. 2. Doctrina eclèctica. 3. Al revés, digerir. Ponedora, covador, de cap per avall. 4. Al revés, lligui, botoni. Prefix d'anàrquic. 5. El final de la solitud. Ocell gros dels aiguamolls. Licor destil·lat. 6. Terme entre Lleida i Artesa, al revés. Contrari al cap. Vocal. 7. Forat del nas. Gos de presa. Prefix negatiu. 8. Acabament d'infinitiu. Carbó mineral. 9. D'aquesta manera, semblant. No barats. Riu africà. 10. La més senzilla. Que fa com un amulet, en femení. 11. Farina grossa. Faci una anotació. 12. Ofendrà Déu. Lloc de pau i repòs

VERTICALS

1. Inflamació del ventre. 2. Tornar àcid un producte. Expressió per cridar algú. 3. Enllardar. Teixit de seda. 4. Marca d'automòbil cap per avall. Vocals. Mucositat. 5. Noranta-nou. Excrescència carnosa com la cresta. 6. Certa formiga. Vocal repetida. Tallar un arbre. 7. Pel dret o pel mal camí. Al revés, consonant. Vocal. 8. Contrari a les imatges sagrades. 9. Existència. Antre refugi del revés. Prefix grec "múscul". 10. Al revés, destrueix,

enderroca. Comença en terme jurídic. 11. Simi. Avivats, encesos. 12. Extraordinari, meravellós. Vocal repetida.

PREMSA HISTÒRICA

ARTICLE DE LA REVISTA *TAREA* DE LA CONTRUCCIÓ DE LA LLAR DEL POBLE

Se construye en Artesa de Lérida un magnífico Hogar del Productor

El proyecto y la dirección técnica, a cargo de la O. S. del Hogar

Situación

En la carretera de Lérida a Albagés y al llegar a la altura de Artesa de Lérida queda el viandante sorprendido al presenciar el ritmo acelerado que se está imprimiendo a una construcción lindante con la carretera que una vez terminada marcará el hito de entrada a la localidad.

Se trata del Hogar del Productor que en la zona de ensanche, construye la Organización Sindical para los afiliados de Artesa.

Instalaciones

Constará el Hogar del Productor, cuando esté terminado, de una magnífica sala con escenario para representaciones artísticas y demás actos de esparcimiento.

Además dispondrá de café-bar, biblioteca, sala de reuniones y las dependencias auxiliares complementarias.

Construcción

El Hogar ha sido construido bajo la dirección técnica y proyecto de la O. S. del Hogar y mediante una aportación de 150.000 pesetas aprobadas por la Asamblea Asistencial Provincial.

Los terrenos fueron cedidos por el Ayuntamiento de la localidad a la Organización Sindical para este fin.

La cantidad concedida significa solamente una parte del coste total de la construcción de dicho Hogar del Productor, pues los afiliados a la Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos del Campo de Artesa de Lérida han colaborado entusiastamente aportando jornales, materiales, acarreos, etc., etc.

150.000 pesetas aporta la Asamblea Asistencial

Finalización

Al ritmo actual de la construcción se puede prever que quedará terminado el Hogar del Productor en el próximo mes de agosto, en que iniciará su funcionamiento inmediatamente, acondicionando y amueblando todas sus instalaciones para el fin que se destina.

Otras notas

Esta construcción que la Obra

Sindical "Educación y Descanso" pondrá a disposición de los afiliados de Artesa de Lérida, que representan la totalidad de los productores de dicha localidad, viene a cumplir un importante fin de asistencia al productor modesto en cumplimiento de aquella norma programática del Fuero del Trabajo de velar por el esparcimiento del productor en sus horas libres.

La realización del Hogar ha sido posible, en la envergadura de su construcción merced en primer

lugar al apoyo e interés de las autoridades locales, en la íntima y estrecha colaboración del Ayuntamiento con la Hermandad Sindical de Labradores y al entusiasmo de todos los habitantes.

He aquí un nuevo Hogar que viene a incorporarse a la lista de construcciones que la Organización Sindical con su Plan Asistencial lleva a todos los pueblos de nuestra provincia dando satisfacción a sus necesidades, aun aquellas que sin tener carácter de perentoriedad son esenciales para el desarrollo normal de un pueblo que trabaja y labora por el engrandecimiento de su economía en la más perfecta paz y unión.

Façana principal de l'edifici

Vestíbul

Oficines

Sala d'actes

Fotografies: Arxiu de la Femosa

Us presentem un reportatge sobre la construcció de la Llar del Productor, publicat el 1950 a la revista sindical lleidatana *Tarea*. Es presenta com una obra important per al municipi, destinada a oferir serveis culturals i recreatius com biblioteca, sala d'actes i espais de reunió.

El projecte s'inscriu en el context de la dictadura franquista posterior a la Guerra Civil Espanyola. En aquest període, el règim utilitzava institucions com l'*Organización Sindical Española* per controlar la societat. El llenguatge del text és propagandístic i destaca la col·laboració i el progrés. El finançament combinava aportacions públiques i participació local. Tot i els beneficis socials, l'obra també tenia una funció política de control. Així, reflecteix la combinació d'interessos socials i ideològics del franquisme.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
 Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
 Farmàcia973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
 Consultori mèdic local.....973 16 72 91
 Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. Ta6, si...

- a. bxa6 - 2. C7++
 b. Ac7 - 2. Txa7++

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. PAL·LIATIVA. F. 2. ECLECTICISME. 3. PAIR. NIADORA.
 4. CORDI. ANARCO. 5. TUD. AGRÓ. ROM. 6. GREALÓ.
 CUA. E. 7. NARIU. ALÀ. AN. 8. IR. ANTRACITA. 9. TAL.
 CARS. NIL. 10. I. AMULÈTICA. 11. SÈMOLA. ANOTI. 12.
 PECARÀ. OASI.

VERTICALS

1. PERITONITIS. 2. ACIDULARÀ. EP. 3. LLARDAR. LAMÉ.
 4. OPEL. EIA. MOC. 5. IC. CARÚNCULA. 6. ATA. GG.
 TALAR. 7. TIRAR. ERRÀ. A. 8. ICONOCLASTA. 9. VIDA.
 CAU. INO. 10. ARRASA. INCOA. 11. MICO. ATIATS. 12.
 FENOMENAL. II.

SUDOKU

5	7	8	1	3	4	9	6	2
6	2	1	5	7	9	4	8	3
9	3	4	8	6	2	1	5	7
1	5	6	4	9	7	3	2	8
2	8	3	6	5	1	7	4	9
4	9	7	3	2	8	6	1	5
3	1	2	9	8	6	5	7	4
8	4	9	7	1	5	2	3	6
7	6	5	2	4	3	8	9	1

SOPA DE LLETRES

BOIX- CODONYER- FAIG- GARROFER- MAGRANER-
 NOGUERA- OM-PI- MORERA- VERN- ÀLBER- AVET-
 DESMAI- LLORER- OLIVERA- XIPRER.

INCOGNITA

Algú ens sabia dir el nom del grup de dansa de la fotografia i en quina festa d'Artesa va participar?

Assemblea de poble. Fotografia: Marta Antolín

Concert de Nadal

Sopar de Cap d'Any

Cabalgata dels Reis Mags d'Orient

IMATGES D'ACTUALITAT

Benedicció de Sant Antoni

Presentació del llibre de Ramon Farré

Jubilació del Jose

Processó de Santa Àgueda